EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 602 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Bulgarian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 602 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Bulgarian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[2], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) REPowerEU-asetuksella[3], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista.

---

1 EUVL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin

Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen[4] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[5]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailuvahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykyä edistävän tekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024[6]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen vuodeksi 2024. Sen mukaan Bulgaria ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettuun direktiiviin 2011/85/EU ([7]). Uuden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä

2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final

6 COM(2023) 901 final.

7 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) sekä neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljän tai viiden vuoden aikajänteellä jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[8] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla sopeutuskauden päättymiseen saakka taikka saada se pysymään maltillisella tasolla, alle 60 prosentissa, suhteessa BKT:hen sekä vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Bulgaria toimitti 15 päivänä lokakuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja

[8] Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Nettomenoilla tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 4 päivänä toukokuuta 2022 päätöksen Bulgarian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[9]. Päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys[10]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Bulgaria on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Bulgaria toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2024 lähentymisohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 8 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Bulgarian puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Bulgariaa koskevan maaraportin vuodelta 2024[11]. Siinä arvioidaan Bulgarian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Bulgaria on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Bulgarian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Eurostatin vahvistamien tietojen[12] perusteella Bulgarian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski 1,9 prosenttiin vuonna 2023 ja julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 22,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2023 loppuun mennessä 23,1 prosenttiin.

(11) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2022[13] Bulgarialle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen[14] kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki

---

9 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 4 päivänä toukokuuta 2022, Bulgarian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (8091/22).

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Bulgarian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 4 päivänä toukokuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (15837/2023).

11 SWD(2024) 602

12 Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2024.

13 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Bulgarian vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Bulgarian vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 11).

14 Bulgarian vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2024 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 10,1 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen todellisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta paenneille henkilöille. Bulgarian olisi oltava valmis mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Bulgarialle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden EU:n varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys[15] oli vuonna 2023 yleisesti ottaen neutraali (0,0 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 yleisesti ottaen neutraali vaikutus, joka oli 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Siihen sisältyy kotitalouksille ja yrityksille energian hinnannousujen vuoksi osoitettujen (kohdennettujen ja kohdentamattomien) hätätilanteen tukitoimenpiteiden kustannusten aleneminen (1,3 % suhteessa BKT:hen). Siihen sisältyvät myös kasvaneet kustannukset tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta paenneille (0,3 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) kasvua vauhdittivat viime aikoina säädellyt julkisen sektorin palkat ja eläkkeet. Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvu oli vuonna 2023 neuvoston suosituksen mukainen. Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuonna 2023 kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, eli ne kasvoivat 0,8 prosenttiyksikköä vuodesta 2022. Bulgaria rahoitti lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla. Bulgaria rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, esimerkiksi investointeja laitoksiin ja liiketoimintamalleihin, joissa tuetaan kiertotaloutta käyttämällä jätettä resurssina, sekä investointeja, joilla parannetaan energiatehokkuutta ja tuetaan luontotyyppien ja suojeltujen lajien tuloksellista suojelua. Näitä investointeja rahoitetaan osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

(12) Vuoden 2024 lähentymisohjelmaan sisältyvät keskeiset kehitysarviot voidaan tiivistää seuraavasti: Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvu on 3,2 prosenttia vuonna 2024 ja 2,7 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio 2,4 prosenttia vuonna 2024 ja 2,8 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen odotetaan kasvavan 3 prosenttiin sekä vuonna 2024 että vuonna 2025. Julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä 25 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 27,3 prosenttiin. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden alijäämän arvioidaan vuonna 2026 supistuvan 2,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja vuonna 2027 kasvavan jälleen 3,0 prosenttiin. Julkisen talouden rahoitusaseman ei siksi odoteta ohjelmakauden aikana ylittävän alijäämälle asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velan puolestaan

[15] Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti että EU:n talousarviosta rahoitettavan finanssipolitiikan talousvaikutusta. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

arvioidaan kasvavan vuoden 2025 jälkeen asteittain 30 prosenttiin vuonna 2026 ja 30,7 prosenttiin vuonna 2027.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 1,9 prosenttia vuonna 2024 ja 2,9 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 3,1 prosenttia vuonna 2024 ja 2,6 prosenttia vuonna 2025.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,8 prosenttia ja julkisen talouden velka kasvaa vuoden 2024 loppuun mennessä 24,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Alijäämän kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa eläke- ja palkkamenoista. Komission arvioiden perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan kiristävä, 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Bulgarian julkisen talouden alijäämään ja julkiseen velkaan.

(16) Neuvosto suositti[16] 14 päivänä heinäkuuta 2023 Bulgarialle, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun[17] enintään 4,6 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Bulgarian kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 6,2 prosenttia eli suositeltua enimmäiskasvua enemmän. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen suositellun enimmäiskasvun ylitys vuonna 2024 on 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Nettomenot olivat vuonna 2023 kuitenkin (suhteessa BKT:hen 3,3 prosenttia) pienemmät kuin suosituksen antamisajankohtana odotettiin. Koska vuotta 2024 koskeva suositus annettiin kasvuvauhdin muodossa, suosituksen noudattamista arvioitaessa on otettava huomioon myös vertailuajankohdan vaikutus vuodesta 2023 alkaen. Jos nettomenot olisivat olleet vuonna 2023 samat kuin suosituksen antamisajankohtana odotettiin, nettomenot olisivat vuonna 2024 kasvaneet suhteessa BKT:hen 2,7 prosenttia suositeltua enimmäiskasvua vähemmän. Kaiken kaikkiaan arvioidaan, että kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot eivät ehkä ole täysin suosituksen mukaisia.

(17) Lisäksi neuvosto suositti, että Bulgaria purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän

---

16 Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Bulgarian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Bulgarian vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 13).

17 Nettomääräiset perusmenot määritellään kansallisesti rahoitetuiksi menoiksi ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos energian hinnan uusi nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Bulgarian olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on varaa toimenpiteisiin ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[18] ovat suhteessa BKT:hen 0,0 prosenttia vuonna 2023 ja 0,0 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet purettiin mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Bulgaria jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 vähenevän 2,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 2,7 % suhteessa BKT:hen). Vähennys johtuu osittain EU:n rakennerahastojen ohjelmakauden 2014–2020 päättymisestä, sillä asianomaiset varat olivat käytettävissä vuoteen 2023 saakka. Se kuitenkin ylittää vähennyksen, joka voidaan selittää kansallisen yhteisrahoituksen osuudella. Siksi vaarana on, että kansallisesti rahoitetut julkiset investoinnit eivät vastaa neuvoston suositusta. EU:n varoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan vähenevän 0,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (kun ne vuonna 2023 olivat 1,2 % suhteessa BKT:hen). Vähennys johtuu EU:n rakennerahastojen ohjelmakauden 2014–2020 päättymisestä, sillä asianomaiset varat olivat käytettävissä vuoteen 2023 saakka.

(19) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,9 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan on määrä vakiintua suhteessa BKT:hen niin, että se on vuoden 2025 lopussa 24,6 prosenttia.

(20) Julkisten investointien hallinnointia voidaan tehostaa vauhdittamalla keskeisten toimenpiteiden toteuttamista. Bulgarialla on edelleen keskeisiä puutteita, muun muassa investointipäätösten ja pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden yhdenmukaistamisessa sekä pääomamenojen oikea-aikaisessa käytössä. Vielä ei ole otettu käyttöön objektiivisiin ”rahalle arvoa” -kriteereihin perustuvia vakiomuotoisia hankkeiden valinta- ja arviointimenettelyjä.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Bulgarian pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus.

[18] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

Jotta suunnitelman sitoumukset voidaan toteuttaa viimeistään elokuussa 2026, on olennaista, että Bulgaria vauhdittaa merkittävästi uudistusten ja investointien täytäntöönpanoa kehittämällä julkishallinnon toimintaa ja parantamalla julkisten investointien hallinnointia. Hallinnollisten prosessien digitalisoimiseksi ja hankintamenettelyjen laadun parantamiseksi tarvitaan lisätoimia. Henkilöstön rekrytointi, kouluttaminen ja työssä pysyminen ovat avainasemassa, jotta voidaan rakentaa pätevää hallintoa sekä keskus- että paikallistasolla. Yritysten sääntely on edelleen keskeinen ongelma yrityksille, joista puolet pitää sitä suurimpana esteenä pitkäaikaisten investointien tekemiselle. Noin 53 prosenttia sijoittajista ei luota siihen, että lait ja tuomioistuimet suojaavat heidän sijoituksiaan. Kaikki nämä tekijät parantaisivat myös Bulgarian liiketoimintaympäristöä. REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisäuudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Bulgarian ja EU:n strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän osalta. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(22) Bulgarian edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Bulgaria on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta haasteita on yhä jäljellä. Bulgariassa väestö vähenee ja alueelliset erot ovat merkittäviä. Erityisesti kolme pohjoista aluetta ovat edelleen muita jäljessä. Koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanon nopeuttaminen ja hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen kaikilla tasoilla on ratkaisevan tärkeää. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Alueellisten ja paikallisten toimijoiden valmiudet soveltaa kokonaisvaltaisia lähestymistapoja paikallistason investointeihin pysyvät keskeisenä tekijänä. Erityisen tärkeää on edistää tutkimuksen, innovoinnin ja yrittäjyyden alueellisia ja paikallisia tukiverkostoja teknologian siirtoa ja kaupallistamista koskevilla kohdennetuilla toimenpiteillä. Toimintalinjoina ovat edelleen investoiminen kestävään liikenteeseen, mukaan lukien rautatie- ja maantieinfrastruktuurin kehittäminen sekä intramodaalisuus. Alueellisten oikeudenmukaista siirtymää koskevien suunnitelmien toteuttamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, myös kansallisten, alueellisten ja paikallisten toimijoiden tehokkaan hallinnon, koordinoinnin ja suorituskyvyn osalta. Lisäksi on tarpeen jatkaa vihreitä investointeja erityisesti vesihuollon, juomavesihuollon ja jäteveden käsittelyn parantamiseksi sekä tehokkaan jätehuollon ja luonnonvarojen hoidon ja käytön varmistamiseksi. Työvoimapulaa on edelleen, ja se vaikuttaa erityisesti sosiaalipalveluihin liittyviin ammatteihin, kuten sairaanhoitajiin. Yleinen työttömyysaste on matala, mutta haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien (nuoret, vammaiset henkilöt ja romanit) keskuudessa ja joillakin alueilla se on selvästi korkeampi. Tämän perusteella työvoiman määrää olisi mahdollista lisätä. Toimintalinjoina pysyvät aktiiviset työmarkkinapoliittiset toimenpiteet, erityisesti kaukana työmarkkinoista olevien ryhmien osalta, ja investoinnit erityisesti vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä tarvittavan osaamisen hankkimiseen. Laadukas ja inklusiivinen koulutusjärjestelmä sekä eurooppalaisen lapsitakuun täytäntöönpano ovat edelleen olennaisia. Köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevan

väestön osuus on Bulgariassa vähentynyt asteittain, mutta on edelleen yksi korkeimmista EU:ssa (mm. yksi kolmesta lapsesta ja useampi kuin yksi kolmesta yli 65-vuotiaasta). Se on huomattavasti korkeampi myös vammaisten ja romanien keskuudessa. Lisäksi tuloerot ovat merkittäviä. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä sosiaalisen lähentymisen kehyksen periaatteisiin perustuvan komission yksiköiden toisen vaiheen analyysin[19] mukaisesti. Bulgaria voisi myös hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehystä ja muun muassa lisätä investointeja digitalisaatioon, puhtaisiin ja resurssitehokkaisiin teknologioihin ja teollisuuden vihreään muutokseen. Bulgaria voisi tämän aloitteen avulla toteuttaa puhtaaseen teknologiaan, kiertotalouteen ja vähähiiliseen talouteen liittyvät sitoumuksensa ja älykkään erikoistumisen strategiansa sekä varmistaa, että teollisuuden kestävyyttä edistetään kokonaisvaltaisesti.

(23) Bulgarialla on useita haasteita, jotka liittyvät talouden ja energiantuotannon hiilestä irtautumiseen, kestävään liikenteeseen sekä koulutuksen ja osaamisen laatuun. Haasteisiin voitaisiin vastata myös elpymis- ja palautumissuunnitelman ja koheesiopolitiikan ohjelmien soveltamisalan ulkopuolella.

(24) Puhtaan ja kohtuuhintaisen energian saatavuus on edelleen ensisijainen ongelma Bulgariassa. Maa on tältä osin edistynyt vähän ja rakenteellisia haasteita on yhä jäljellä. Lykkääntynyt sähkömarkkinoiden vapauttaminen, joka on yksi elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista olennaisista hiilestä irtautumista koskevista uudistuksista, haittaa siirtymistä puhtaaseen ja kohtuuhintaiseen energiaan. Lisäksi Bulgarian kaukolämpöjärjestelmät ovat usein teknisesti huonossa kunnossa, ja useimmat niistä ovat pääasiassa maakaasu- tai hiilipohjaisia. Vuonna 2023 aurinkosähkön käyttöönotto lisääntyi merkittävästi. Uutta kapasiteettia asennettiin yli 1,2 gigawattia, mikä nosti kokonaismäärän lähes 3 gigawattiin. Tuulivoimakapasiteetin lisääminen on kuitenkin pysähtynyt viime vuosikymmenen aikana, ja maatuulivoimaloiden kapasiteetti on yhteensä 700 megawattia. Näin on siitä huolimatta, että tuulivoimalla voidaan tukea sähköjärjestelmän tasehallintakapasiteettia ruuhkahuippujen ulkopuolella. Merituulivoiman hyödyntämättömän teknisen potentiaalin arvioidaan olevan 26 gigawattia[20]. Samalla on yhä ilmeisempää, että energiaa ei varastoida riittävästi etenkään aurinkoisina tunteina, mikä voi vaarantaa laajamittaisten uusiutuvien energialähteiden jatkuvan käytön Bulgariassa. Vaikka naapurimaihin on tehokkaita sähköverkkoyhteyksiä, kuten uusi 400 kilovoltin linja Kreikan kanssa (PCI Maritsa East-Nea Santa), siirto- ja jakeluverkoissa on edelleen pullonkauloja. Tilannetta voisivat helpottaa verkkojen hallintaa parantavat lisätoimet, joissa otetaan käyttöön älykkäitä verkkoelementtejä. Toimia voisivat olla esimerkiksi älykkäiden mittareiden käyttöönotto ja kysyntäjoustotoimenpiteet. Energiaköyhyyttä koskevat indikaattorit ovat parantuneet Bulgariassa hieman, mutta niihin kohdistuu edelleen merkittäviä haasteita. Väestöstä 22,5 prosenttia ei pystynyt lämmittämään asuntoaan riittävästi vuonna 2022. Se on enemmän kuin missään muualla EU:ssa ja selvästi enemmän kuin EU:n keskiarvo 9,3 prosenttia. Vaikka Bulgaria on hyväksynyt energiaköyhyyden virallisen määritelmän, konkreettisia tukijärjestelmiä ei ole vielä täysin kehitetty ja nykyinen kohdennettu lämmitystuki on rajallista sekä kestoltaan että kattavuudeltaan.

---

19 SWD(2024)132 final.

20 Maailmanpankki, Offshore Wind Energy Potential in the Black Sea, Washington, D.C., maaliskuu 2020.

(25) Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat merkittävä huolenaihe Bulgarialle. Tämä koskee erityisesti maantieliikennettä, jonka kasvihuonekaasupäästöt kasvoivat 29 prosenttia vuonna 2022 (verrattuna vuoden 2005 tasoon). Henkilöautoja käytetään paljon, mutta akkukäyttöisten sähköautojen osuus on edelleen hyvin pieni. Lisäksi latausinfrastruktuuri on riittämätön: jokaista kolmea sähköajoneuvoa kohden on vain yksi latauspiste, mikä haittaa sähköisen liikkumisen yleistymistä. Myös Bulgarian rautatieinfrastruktuuri on EU:n keskiarvoa jäljessä, ja pohjoisten ja eteläisten alueiden välillä on erityisiä eroja. Maan rautatieverkkoon tehtävien investointien vahvistaminen ja kestävää kaupunkiliikennettä koskevien aloitteiden lisääminen on ratkaisevan tärkeää, jotta varmistetaan liikenneyhteydet pohjoisten ja eteläisten alueiden ja suurten kaupunkikeskusten ja maaseutu- ja syrjäseutualueiden välillä sekä TEN-T-verkkoon liittyvien yhteyksien loppuunsaattaminen.

(26) Vaikka sääntelykehykseen on tehty joitakin muutoksia osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, koulutustulokset ovat Bulgariassa heikkoja ja heikentyneet entisestään. Viimeisimmissä kansainvälisissä arvioinneissa maan tulokset ovat olleet edellisvuosiin verrattuna heikompia. OECD:n kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman mukaan matematiikassa, lukutaidossa ja luonnontieteissä heikosti menestyvien oppilaiden osuudet ovat EU:n hälyttävimpiä: 15-vuotiaista 53,5 prosentilla ei ole vähimmäisosaamista matematiikassa, 52,9 prosentilla lukutaidossa ja 48 prosentilla luonnontieteissä, ja heikommista lähtökohdista tulevien oppilaiden osuus on erittäin suuri. Valtakunnalliset kokeet osoittavat, että Bulgarian koulutusjärjestelmässä tulosten eriarvoisuus on laajaa ja kasvussa ja sosiaalinen erottelu voimakasta. Noin 50 prosenttia opettajista on vähintään 50-vuotiaita, ja opettajista on pulaa. Joitakin parannuksia on jo saatu aikaan, mutta haasteita esiintyy edelleen opettajien peruskoulutuksen ja jatkuvan ammatillisen kehittymisen edistämisessä, jolla voitaisiin parantaa koulutuksen laatua ja lisätä sen yhdenvertaisuutta. Koulutuksen keskeyttäneiden määrä on viime vuosina vähentynyt, mutta se on edelleen erityisen korkea romanien keskuudessa ja maaseutualueilla. Lisäksi aikuiset osallistuvat oppimiseen vähän (9,5 % verrattuna EU:n keskiarvoon 39,5 %), minkä vuoksi osaaminen on riittämätöntä tai puutteellista. Se puolestaan saa aikaan pullonkauloja työllistettävyydessä ja yleisessä kilpailukyvyssä. Ammatillisen koulutuksen sääntelykehyksessä otetaan käyttöön ympäristönsuojelua koskevia pakollisia pätevyyksiä osana kaikkien ammattien yleistä ammatillista koulutusta. Tämän lisäksi kivihiilialueiden oikeudenmukaista siirtymää koskeviin suunnitelmiin sisältyy useita toimenpiteitä, jotka liittyvät työvoiman uudelleenkoulutukseen ja työpaikkojen luomiseen näillä Bulgarian alueilla. Digitaalisten taitojen taso on edelleen paljon EU:n keskiarvoa alhaisempi (35,5 % verrattuna 55,5 %:iin vuonna 2023) ja vaikuttaa työllistyvyyteen. Näihin haasteisiin vastaamiseksi on laadittu kunnianhimoinen hanke, jota rahoitetaan elpymis- ja palautumistukivälineestä ja jonka tavoitteena on parantaa työvoiman täydennys- ja uudelleenkoulutusta keskittyen digitaalisiin taitoihin. Hankkeen täytäntöönpano on kuitenkin viivästynyt.

SUOSITTAA, että Bulgaria toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen[21] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkisen talouden alijäämä

[21] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien

suhteessa BKT:hen saadaan pysymään alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja jolla julkinen velka saadaan pidettyä maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä;

2. nopeuttaa merkittävästi koheesiopolitiikan ohjelmien ja elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoa ja varmistaa uudistusten ja investointien toteutumisen elokuuhun 2026 mennessä parantamalla julkishallinnon toimintaa ja vahvistamalla sen valmiuksia myös alueellisella tasolla, parantamalla hankintamenettelyjen laatua sekä vahvistamalla sääntelyviranomaisten riippumattomuutta ja toimintaa; viimeistelee nopeasti REPowerEU-luvun; koheesiopolitiikan ohjelmien väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. edistää koulutusta, myös heikommassa asemassa olevien ryhmien osalta, parantamalla opettajankoulutusta ja ottamalla käyttöön osaamispohjaisen opetuksen ja oppimisen; puuttuu työvoimapulaan ja parantaa työntekijöiden osaamista kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja vihreän siirtymän tukemiseksi;

4. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttaa puhtaaseen energiaan siirtymistä erityisesti siirtymällä kaukolämmityksessä uusiutuvaan energiaan ja ottamalla käyttöön tuulivoimaloita; huolehtii riittävästä varastointikapasiteetista energiajärjestelmän joustavuuden lisäämiseksi; vahvistaa sähköverkkoinfrastruktuuria ottamalla käyttöön älykkäitä verkkoelementtejä ja lisäämällä yhteyksiä naapurimaihin; puuttuu energiaköyhyyteen toteuttamalla kohdennettuja toimenpiteitä, joilla pienennetään sitä osuutta väestöstä, joka ei pysty pitämään kotiaan riittävän lämpimänä; edistää kestävän kaupunki- ja rautatieliikenteen käyttöönottoa ja käyttöä muun muassa nopeuttamalla tarvittavan infrastruktuurin kehittämistä.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.